

ESEU

PARADOXISMUL ECONOMIC ȘI ECONOMIA MESONICĂ

Gheorghe Săvoiu^{1*} și Vasile Dinu²

¹⁾ Universitatea din Pitești, România

²⁾ Academia de Studii Economice din București, România

Vă rugăm să citați acest articol astfel:

Săvoiu, G. and Dinu, V., 2015. Economic paradoxism and meson economics. *Amfiteatru Economic*, 17(39), pp. 501-523

Rezumat

Structura articolului reunește trei secțiuni majore, urmând demersul general al impactului paradoxurilor în cadrul teoriei economice. O primă secțiune descrie o necesară investigație în universul sintetizat al paradoxurilor, pentru a valorifica taxonomia paradoxurilor lui Quine și a releva importanța paradoxului cu adevărat *paraconsistent*, delimitând relativ și inovativ *paradoxismul economic* în sensul excesului valorificării creative a paradoxurilor din arealul științific, așa cum l-a inițiat matematicianul și logicianul Florentin Smarandache. Cea de-a doua secțiune se transformă într-o expunere originală a teoriei economice, iar ultima secțiune a conceptului de *conomie mesonică* și a principiilor acestei economii, finalizat cu câteva remarci, dintre care unele concluzive iar altele interogative, alinate paradoxului cunoașterii, conform căruia ființa umană caută răspunsuri și găsește, la final, noi și noi întrebări.

Cuvinte-cheie: paradoxism economic, economie mesonică, teorie economică și paradoxism paraconsistent

Clasificare JEL: B23, B40, B51, B53, C50, D01, E30, N10, P10

Introducere

Teoria, în calitate de concept științific fundamental, își are izvoarele în ideile și dialogurile lui Platon, fiind definită primordial prin instantanee și instabilitate, drept *simplă privire aruncată lumii*, ca *speculație sau contemplare*, deși există și unele trimiteri generalizatoare și de durată la *teoretizare*, privită ca *viață contemplativă*, cu origini multiple, care par să aparțină unor mai vechi civilizații și tradiții, renașcute de Pitagora. La începuturile culturii și științei elene, teoria, a fost structurată printr-o dublă abordare în

---

* Autor de contact, **Gheorghe Săvoiu** - gsavoiu@yahoo.com

techne sau știință (esențializată prin demiurgos în meșteșug) și *episteme* sau cunoaștere, sensul ei inițial fiind amplificat de către Aristotel, ca principala activitate a *primului* (*principiu*) *mișcător*, iar în final dilatat maximal, în cea mai largă accepțiune a spiritualității antice, pentru a intra în totalitate în componența sufletului la Plotin, unde chiar *activitatea* sau *praxis-ul* delimitează forma *degradată a contemplației*. În sensul circumscris spiritului imaculat al antichității elene, mult mai fecund prin aspirații, în raport cu cel contemporan, teoria aducea fericirea semenilor și prin ea omul putea să se apropie de divinitate, actul creator și creația fiind principalele ei rezultate, iar caracterul creativ o delimitau de orice altceva, *teoretizarea* fiind aceea care degenera firesc în *activitate creativă* la Plotin. Teoria valorifică *logosul* sau explicația analitică (rațională), includea și explica *nomosul*, perceput ca obicei sau convenție (lege), integra paradigma sau modelul, valida ipoteze și odată devenită la Socrate virtute a cunoașterii prin definiție își va continua asaltul civilizator până la purificarea în concret la același Plotin (Săvoiu, 2011). Opoziția dintre teorie și practică beneficiază de aceleași rădăcini antice, Aristotel fiind printre primii care au operat cu o distincție netă între *înțelepciunea teoretică și practică*, generând un lung proces de discriminare a științelor (*episteme*-lor) în *techne* (știință aplicată), nuanțat prin *poietike* (știință productivă) sau *practike* (știință practică) și *theoretike* (știință teoretică) și născând astfel o primă taxonomie extinsă și opusă tuturor nuanțărilor prezentate anterior gândirii aristotelice.

Teorii variate coexistă și în universul cunoașterii contemporane, unele dintre ele au devenit deja științe clasice de maximă utilitate, fără însă ca multe altele să fi reușit să devină științe general explicative și cu un nivel de predicție foarte ridicat, cu toate că aportul gândirii lor specifice este important în universal contemporan al scientologiei. Economia, una dintre științele care au conturat un dialog continuu, sistematic și argumentat, pare să se fi aflat într-o situație involutivă, pornind de la incapacitatea teoriei economice clasice de a face pasul către o știință *unificatoare* cum este considerată fizica (Penrose, 1989). Dacă fizica a reunit alături de teoria sa complexă, un număr tot mai mare de observații și experimente probatoare și a depășit ca abilitate și capacitate de unificare logica sau matematica, de aici decurgând valoarea specifică de cunoaștere predictivă în lumea cercetării științifice, economia a evoluat prudent, dar ascendent și s-a zbatut să pătrundă în clasa teoriilor folositoare, apelând la paradoxuri și paradoxism ca teorie a folosirii paradoxurilor (Smarandache și Dezert, 2007) în creația științifică matematică, logică, fizică, economie, filosofie etc., care accelerează procesele de analiză și interpretare.

Abordată în microuniversul ei interior, fiecare știință, dar mai ales știința economică a ultimului secol a evoluat dual prin restructurări și alianțe succesive. Astfel știința economică și-a segmentat excesiv propriul obiect de studiu, modelele de analiză și teoria specifică într-o serie de compartimente delimitate relativ sau chiar ermetizate, printr-o detaliere axată fie pe principiul activității (economia agrară, industrială, a transporturilor, bancară, fiscală, a turismului etc.), fie pe acela al gradului de agregare (microeconomie și macroeconomie sau economie locală, regională, națională, internațională) sau chiar pe principiul subordonării în raport cu alte științe obiectiv (ecologia generând eco-economia, știința antreprenorială dând naștere economiei antreprenoriale etc.) iar fiecare areal microștiințific astfel compartimentat devenind tot mai dificil de reasamblat și recorelat într-un sistem taxonomic unitar. Complicațiile care au apărut imediat au ținut și țin în continuare nu numai de limbaj, dar și de legile și metodele majore aplicate, iar o dovadă în plus a amalgamării excesive prin segmentare o constituie dificultatea apărută în tentativa de reasamblare a sub-științelor economice și dificultatea tot mai mare a dialogului contemporan între un specialist bancar și unul din domeniul economiei agrare, între un

susținător al mai recent apărutelor eco-marketingului (Levinson și Horowitz, 2010) și e-managementului în economie (Iorga Simăn și Săvoiu, 2012) etc.

Pe parcursul evoluției sale, gândirea teoretică economică s-a multiplicat prin alianțe, valorificând două forme de operativitate creativă (Guilford, 1972; 1975), prima de tip *convergent*, care a condus la reducerea diversității obiectului de studiu prin omogenitate și unitate (generând imagini omogene, denumind generalizări, clase, raporturi printr-un limbaj specific, comprimând structuri semantice în paralel cu expunerea noțiunilor formale corelative și încheind cu îmbunătățirea unei capacități de predicție mai bună, cu formularea unor concluzii mai bine determinate având ca sursă o informație omogenizată etc.) și o a doua de tip *divergent* caracterizată de multiplicarea succesivă a strategiilor de abordare și a soluțiilor la confruntările reale în urma cărora se ajunge la o situație finală mult diversificată (extinzând practic capacitatea de explorare, relevanța unor utilizări funcționale posibile ale unor metode sau modele cunoscute, accentuând abordarea sistemică și relațională etc.). Alianțele economiei construite prin prisma operativității convergente au debutat cu cele cauzate de obiectul de studiu (de la economie agrară și până la economie financiară), au continuat cu cele legate de folosirea în comun a unor metode (de la statistică economică, la socioeconomie), multiplicându-se prin abordarea divergentă și sporindu-și astfel gradul de predicție și creativitate prin modelare comună (de la econometrie financiară, la neuroeconomie, econofizică, sociofizică sau chiar economie cuantică).

În acest articol, întregul demers, atât cel teoretic, cât și acela desprins din praxisul economic, surprinde două etape care urmează firesc unei introduceri în tematica generală. O primă parte conturează inovativ paradoxismul, așa cum l-a enunțat inițial matematicianul Florentin Smarandache, aplicat ca soluție investigativă eficientă în universul sintetizat al paradoxurilor economiei. Cea de-a doua parte reprezintă o expunere originală a *economiei mesonice* (Săvoiu, 2001), un concept inovativ, cu accent pe principiile acestuia, iar concluziile, dintre care unele cu caracter interogativ, delimitează procesul sinuos al adaptării umanității ca specie la mediul terestru printr-o abordare în spirit holistic. Câteva dintre remarcile finale sunt aliniate paradoxului cunoașterii, conform căruia ființa umană *caută răspunsuri și găsește la final noi întrebări...*

1. Paradoxurile și paradoxismul în economie

Paradoxul în știința economică are o istorie destul de lungă și un conținut conceptual relativ eterogen, acoperind un areal semantic mai larg de la simpla antinomie, la o tot mai nuanțată contradicție, având origini filosofice elene legate de maturizarea gândirii raționale, în celebrele argumentări complexe și în contrexemplele lui Zeno din Elea sau Eubulides din Milet (Huggett, 2010), despre mișcare, continuum, despre opoziția unitate - pluralitate, sau adevăr – fals, accentuând treptat imposibilitatea existenței terței soluții, în Evul Mediu și amplificându-se ca importanță în contextul dezvoltării accelerate a logicii, la începutul secolului XX. Conform conceptualizării sale generale paradoxul *este o afirmație care pare a se contrazice, dar în același timp ar putea fi și adevărată* (Cantini, 2014). Cele mai cunoscute paradoxuri rămân cele logice remarcabile prin dificultatea și invaliditatea argumentelor, considerate încă valoroase în promovarea gândirii critice în general, dar la fel de captivante sunt și paradoxurile fizicii sau matematicii. Începând cu secolul al XVIII-lea economia modernă generează tot mai variate excepții sau anomalii de la legile sale reunite ca teorie economică de tip clasic inițial, care germinează treptat paradoxul economic și specificitatea acestuia. Paradoxul economic la debutul său a fost definit ca situație de invalidare a teoriei în care variabilele nu respecta principiile și ipotezele în general stabilite

de legile economice și se comportă într-un mod opus, adică dau naștere unor efecte, asocieri, corelații de sens contrar, fiind conectate micro și macroeconomic, cu intensitate dominantă pe bunăstare și dezvoltare economică. Semnificația contemporană a paradoxului economic nu s-a schimbat major, acesta continuând să descrie o situație în care faptele sunt aparent în conflict cu modele sau teorii consacrate sau majoritar acceptate în știința economică, clasificarea modernă mută însă accentele de pe criteriul structural macro și microeconomic pe tipologia paradoxurilor teoretice și a anomaliilor empirice (Panchamukhi, 2000), precum și pe paradoxurile cu specific regional sau caracteristici naționale (Săvoiu, 2013) etc.

Universul contemporan al paradoxurilor economice reunește de la paradoxul cu caracter exclusiv economic (paradoxul valorii economice descris prin relația valorică dintre diamante și apă, unde deși mai utilă indiscutabil, apa este cu mult mai ieftină) la paradoxul pluridisciplinar derivat (paradoxul de tip mixt demografic și economic în același timp unde națiuni sau populații cu un PIB mult mai mare dețin o familie cu mult mai mică în comparație cu cele cu un PIB mult mai mic), de la paradoxul delimitat prin areale pur geografice (paradoxul european, perceput ca un eșec de a traduce progresele științifice în inovații cu adevărat comercializabile), la paradoxul de origine pur mitologică (paradoxul lui Icar, conform căruia unele afaceri și companii își provoacă propria prăbușire pe termen lung prin generalizarea propriilor succese pe termen scurt), de la paradoxul care se referă strict la legi economice cu grad de acoperire parțial (paradoxul economisirii, subliniind că atunci când procesul de economisire ia amploare în perioadele de recesiune se va diminua mai întâi cererea agregată și la final chiar economiile totale), la paradoxul care descrie supraocuparea în perioade de recesiune, (paradoxul supraocupării, apărut atunci toată lumea încearcă să lucreze în perioade de recesiune, iar salariile mai mici reducând prețurile, duc la deflație, ceea ce are ca efect final chiar reducerea locurilor de muncă într-o spirală tipică), de la paradoxul focalizat pe productivitate (paradoxul productivității diminuate, deși au avut loc îmbunătățiri tehnologice), la cel axat pe servicii (paradoxul recuperării prin servicii, când reparația unui produs defect conduce la o satisfacție mai mare a consumatorului, decât în cazul în care produsul nu a avut defecte) sau pe resurse abundente (paradoxul blestemului resurselor, după care țările cu resurse naturale din abundență și, mai ales, de tipul resurselor non-regenerabile – minerale, combustibili – aude regulă o creștere economică mai redusă comparativ cu cele care nu dețin astfel de resurse) și relevă o evoluție conceptuală în ascensiune cu un impact profund asupra teoriilor economice.

Paradoxismul, anunțat ca sens al non – sensului de către scriitorul, matematicianul și logicianul român Florentin Smarandache încă din 1983, constituie o derivată semantică a paradoxului: “*Am pornit de la matematici. La drept vorbind, fusesem mirat: de ce există paradoxuri în matematică? Cea mai exactă știință, «Regina științelor» – cum a denumit-o Gauss, admite lucruri false și adevărate în același timp? Totul este posibil*” (Smarandache, 1983). Paradoxismul dezvăluie și extinde permanent o teorie cu intenții de școală investigativă, prin folosirea excesivă a paradoxurilor în creație, fiind acceptat ca o mișcare internațională de avangardă și în știință, bazată pe folosirea excesivă de paradoxuri, antinomii, contradicții, anormalități, parabole, expansiunea metodică în sfera cercetării științifice fiind relevantă prin reunirea unor elemente originale și antinomice, aparent de neîmbinat, dar reușind să genereze împreună metode și teorii, prin experimente contradictorii, dar mai ales prin creație în contra-sens, contra-temporal, contra-spațial, contra-structural etc. Prin experimentele bazate pe paradoxism și implicit pe paradoxuri aplicate în științe tot mai diverse, de la fizică - la filosofie, de la fuziunea informației - la cibernetică, de la robotică - la aeronautică, de la medicină - la logică, de la teoria mulțimilor

- la teoria probabilităților și statistică, de la geometrie - la teoria multispațială și multistructurală, de la crosdisciplinaritate - la multidisciplinaritate, de la interdisciplinaritate - la transdisciplinaritate s-au transferat și chiar creat "termeni noi în știință, proceduri și metode inovative, algoritmi de creație de o certă originalitate" (Smarandache, 2012; 2013).

Prezent firesc și în știința economică, *paradoxismul* debutează ca o anormalitate conceptuală sau aplicativă, evoluează către o antinomie, care depășește un rezultat auto-contradictoriu, prin valorificarea corectă sau corespunzătoare a unei modalități acceptate de a raționa economic, pentru a se maturiza și veridiciza treptat, prin dezvoltarea unor adevăruri ale teoriei economice poziționate în permanență în sens contrar, enunțul teoriei economice devenind pe alocuri un tip de dialetheia, adică o logicizare a unui principiu adevărat și fals în același timp și în același sens, care împiedică extensia și aplicabilitatea unei legi economice, practic limitate sau incapabile să devină o lege cu adevărat universală, așa cum există o lege "generalizată" în fizică, pornind fie și numai de la exemplul legii relativității.

Clasificarea paradoxurilor aparținând lui Willard Van Orman Quine este cel mai bine adaptată paradoxurilor economice pe care le stratifică în patru clase de paradoxuri majore (Quine, 1976): a) paradoxuri *veridice* (paradoxuri care par false sau absurde, dar se dovedesc la finalul raționamentului a fi adevărate); b) paradoxuri *lipsite de veridicitate* (paradoxuri care nu numai că apar false, dar din cauza unei erori în raționamentul general sau legate de demonstrația sunt de fapt chiar false); c) simple *antinomii irelevante* (paradoxuri rezultate dintr-un conținut auto-contradictoriu, cauzate de lipsa de rigoare a modalității acceptate de a raționa în teoria economică respectivă, par false și rămân false și la final); d) paradoxuri *paraconsistente* (paradoxuri complet maturizate prin prisma logicii economice, veritabile dialetheia economice, care par adevărate și se dovedesc a și fi adevărat în final, contestând în cele din urmă aplicabilitatea sau chiar substanța unor legități economice).

Intenția demersului enumerativ și sintetizator care urmează este aceea de a identifica unele dintre paradoxurile cu adevărat *paraconsistente*, care pot favoriza apariția conceptului de economie *mesonică*, ale cărui conținut și principii sunt descrise relativ mai detaliat într-o secțiune derivată direct din aceasta.

Relativizarea comportamentală a subiectelor economice a generat paradoxul economisirii (thrift), denumit adeseori și paradoxul *datoriei*, care, începând cu anul 1936, datorează o vizibilitate crescută lui John Maynard Keynes, deși a fost anticipat încă din antichitate (Nash și Gramm, 1969). Acest paradox macroeconomic major subliniază că în vremuri de criză și recesiune economică, în care toată lumea încearcă să majoreze economiile (economisind practic mai mulți bani și generând un volum nominal mai mare al acestora), fapt care va conduce la o diminuare a cererii agregate, iar la final ducând la economii reale totale mai mici ale populației, din cauza scăderii atât a consumului, cât și a diminuării creșterii economice. Paradoxul economisirii este *un paradox comportamental al bunelor intenții*, economiile totale putând să scadă chiar și atunci când indivizii au intenția onorabilă de a le majora (pentru a-și putea achita datoria în viitor), creșterea lor devenind dăunătoare atât individual, când poate duce la salarii mai mici, cât și pentru o întreagă economie, când are ca finalitate o ocupare mai mică a forței de muncă, relevând aici și *un paradox de la parte la întreg* (în timp ce economisirea individuală poate fi bună, o cumpărare colectivă poate deveni rea pentru un subiect agregat ca economia în ansamblu). O nuanțare cunoscută drept *paradoxul răscumpărării datoriei* sau *paradoxul lui Minsky* arată că măsurile de precauție, aparent perfecte pentru persoane fizice și juridice, esențiale

pentru ca o economie să revină la o stare normală, în fapt amplifică pericolul în același cadru macroeconomic (Eggertsson and Krugman, 2011).

Paradoxismul destramă și în economie mitul legii sau teoriei care beneficiază de aplicabilitate generalizată, reducând arealul teoriilor sale clasice, până la identificarea și valorificarea unor modele mai performante (proprii sau împrumutate) ale acestei științe aflate încă în proces evolutiv ascendent ca areale înglobate din realitate și multiplicativ ca teoretizări, prin expansiunea proceselor de metodologizare și modelare. Paradoxurile Giffen (Marshall, 1895; Jensen și Miller, 2007) și Veblen întrerup pentru areale distincte (bunuri de subzistență și venituri de lux, respectiv comportament de supraviețuire restricționat și instinct prădalnic manifestat) corelația indirectă clasică dintre cerere și preț, inițial trasând limite sau benzi de impact, pentru ca ulterior să conteste universalitatea legilor cererii și ofertei.

Paradoxismul dezmente bunăstarea naturală ca efect al bunăstării individuale și identifică tendințele complet opuse pornind de la nivelul microeconomic, pentru a ajunge prin agregare la nivelul macroeconomic, tendințe care conduc la efecte contrare, fie și numai ca intensitate, și astfel surprind un adevăr relativ, conform căruia, într-o exprimare mai largă, nu tot ceea ce este adevărat în microeconomie va fi neapărat adevărat și în macroeconomie, de multe ori apărând asocieri complet inversate. O exemplificare a unor tendințe aparent negative la nivel microeconomic care se manifestă prin agregare macroeconomică în evoluții intense pozitive este dată de paradoxul Mandeville, în care acțiunile speculative microeconomice beneficiază la final întreaga economie și societate (Schneider, 1987). Paradoxul productivității este și el expresia mult atenuată a unei evoluții de această dată pozitiv – negative, de la nivel microeconomic, la macroeconomic, analiza și vizibilitatea acestuia fiind datorate lui Erik Brynjolfsson, care a comentat contradicția aparentă prin evoluția neasociată ca intensitate între progresele remarcabile ale tehnicilor de calcul și computerelor la nivelul firmei și creșterea relativ lentă a productivității la nivelul întregii economii. Această constatare este una practic derivată din paradoxul Solow, exprimat prin slaba asociere între inputuri masive ale tehnologiei informației și outputuri de mică valoare ca intensitate și dinamism (Solow, 1987; Brynjolfsson și Hitt, 1998). Tot în acest tip larg de anormalitate se înscrie și *blestemul abundenței* sau *paradoxul resurselor* care subliniază că, deși regional se pot identifica avantaje legate de existența unui volum ridicat și a unei mari varietăți de resurse naturale (neregenerabile de tipul mineralelor și combustibililor fosili mai ales) acestea nu se vor materializa într-o creștere economică mai mare în raport cu țările cu mai puține resurse naturale, ci mai degrabă într-una mai mică, una dintre cauzele ascunse fiind o scădere implicită a competitivității altor sectoare sau activități nelegate de abundența de resurse naturale (Lynn, 1997).

Paradoxismul relevă și dileme ale translației temporale în economie, unele adevăruri valabile pe termen scurt pierzându-și valabilitatea pe termen scurt și reciproc. Dilema sau paradoxul Triffin se leagă de rolul dolarului american ca monedă de rezervă în cadrul sistemului Bretton Woods și reflectă inadvertența și conflictul de interese economice apărute între obiectivele internaționale pe termen lung ale unei piețe interne și cele pe termen scurt, atunci când o monedă națională (dolarul în plan global sau Euro în spațiul european cinci decenii mai târziu) servește ca rezervă mondială (Triffin, 1960; Moghadam, 2010). Analog, paradoxul Icar sau Miller după numele autorului său se referă falimentarea sau eșecul cauzat de extrapolarea exagerată și pe termen lung a elementelor care au dus la succesul pe termen scurt în cazul firmelor economice sau al întreprinzătorilor (Miller, 2010). Dar cel mai interesant paradox temporal în economie rămâne paradoxul Easterlin care subliniază că deși pe termen scurt un venit mare constituie un factor cu contribuție

semnificativă și puternic asociat cu fericirea, pe termen lung acesta nu se mai corelează cu creșterea fericirii (Easterlin, 1974), ceea ce arată că acolo unde bunăstarea este ridicată strategia și sensurile economiei ar trebui să se concentreze asupra satisfacției vieții sau fericirii naționale brute ca indicator cuantificat și nu asupra PIB-ului per locuitor (Easterlin *et al.*, 2010).

Paradoxismul identifică și grupează inadvertențe decizionale și anormalități electiv manifestate în selecția alternativelor economice. Multe dintre ele descriu o realitate contradictorie (Săvoiu, 2012a; 2012b; 2013), fiind majoritar definite ca dileme sau paradoxuri prin chiar numele celui care le-a fundamentat și se pot detalia în cadrul acestei categorii câteva dintre paradoxurile considerate deja celebre, cum sunt: a) Allais (rezultatul valabil în mai multe alternative diferite afectează alegerile oamenilor ceea ce este în contradicție cu teoria economică a utilității așteptate); b) Arrow (paradoxul informației devenite necesare înaintea deciziei de vânzare a acesteia); c) Bertrand (decizia de asigurare a echilibrului Nash nu generează profit); d) Braess (decizia de suplimentarea capacității reduce performanța sau nu capacitează suplimentar); e) Downs–Thomson (decizia de creșterea capacității drumurilor în detrimentul transportului public are efecte opuse în raport cu cele așteptate); f) Edgeworth (decizia legată de constrângerile de capacitate nu generează o stare de echilibru finală); g) Ellsberg (decizia de expunerea aversității în raport cu ambiguitatea este contrară în raport cu aversitatea față de risc); h) Jevons (decizia de creșterea eficienței aduce creșteri surprinzător mai mari ale cererii); i) Leontief (decizia legată de exportul de mărfuri care conțin intensiv manoperă poate fi compensată prin importul altora ce conțin intensiv capital); j) Metzler decizia de a impune un tarif la import poate reduce relativ prețul aceluși bun în piața internă); k) Saint Petersburg (decizia într-o loterie privind recompensarea unei variabile cu valoare așteptată și aparent infinită va primi doar o plată modestă în prezent, pornind de la probabilitatea că nici o persoană reală nu ar fi dispusă să ia în considerare sau să precizie cu exactitate un curs al unei acțiuni); l) Tullock (alegera publică devine un sistem punitiv care conduce la pedepsirea prin vot a politicianilor care solicită mită pentru facilități economice, ceea ce aduce cu sine creșterea mitei politice în spațiul economic); etc.

În final, se poate remarca o dezvoltare a paradoxului în spațiul economic, dar cu o evoluție specifică, axată pe tranziția structurală (de la entitate la sistem, de la micro, la macro, de la individ la populație etc.) sau pe tranziția temporală (de la fenomenologia pe termen scurt la aceea pe termen lung) ori pe selecție și decizie (de la inadvertențe, la contradicții) și mai puțin pe autoreferință (exemplificată prin generalizarea noului mod de a gândi, sub numele de *noua economie*, care ar putea fi definită paradoxal ca teorie originală, care afirmă că toate teoriile economice de până acum dețin o serioasă componentă de falsitate sau incapacitate de estimare) și circularitate vicioasă sau regres infinit (asemenea spiralelor inflaționiste ineluctabile), conducând în cele din urmă prin destrămarea dilematică și demitizare teoretică a generalizării aplicative și prin repetabilității procesuale, la o perpetuă relativizare a comportamentului economic și chiar a caracterului de știință care ar putea beneficia de un grad ridicat de utilitate și capacitate de prognoză a economiei în sine.

2. Evoluția de ansamblu a teoriei economice

Evoluția de ansamblu a teoriei economice rămâne marcată, asemenea paradoxurilor sale, de abordări extreme, când știința economică exultă simultan cu apariția ei axată pe profit și eficiență, când devine îndoielnică în raport cu resursele și restricțiile sau cu claritatea prognozelor sale. Astfel, optimismul conform căruia teoria economică a conturat

o știință economică utilă a dilatat impactul și importanța timpurie a creșterii economice în evoluția societății umane, având drept consecință conturarea ușor forțată a primelor școli de gândire economică la Atena sau Roma, unde elementul etic al apariției științei economice era în fapt dominat de alte științe. Această primă exagerare a importanței creșterii economice se menține și în Evul Mediu, unde economia se atașează de ideea de creștere economică de tip temporal și în valuri, conform afirmațiilor unui remarcabil gânditor și istoric arab Ibn Khaldun, din 1377, care apar în *Muqaddimah* sau *Prolegomene*: „Atunci când o civilizație [populație] crește, forța de muncă disponibilă este și ea supusă unor noi creșteri. La rândul său, nevoia de obiecte de lux crește în corespondența cu câștigul aflat în creștere, precum și cu obiceiurile și nevoile referitoare la obiecte de lux. Meseriile sunt create pentru a obține produse de lux. Valoarea realizată de către acestea din urmă are ca rezultat alte creșteri, câștigurile sunt din nou înmulțite în orașe chiar mai mult decât înainte... Și astfel are loc o creștere de nivelul al doilea și al treilea.” (Khaldun, 1967).

Acumularea de aur, argint și alte metale nobile, alături de studiul banilor ca mărfuri speciale au făcut posibilă apariția școlii de la Salamanca, ai cărei principali autori, Martín de Azpilicueta și Tomas de Mercado creează o primă teorie extinsă, respectiv teoria cantitativă a banilor în secolul al XVI-lea exagerând rolul tuturor acestora. După aproximativ un secol și jumătate o nouă școală, denumită a *fiziocraților* (Rothbard, 2006) a exagerat rolul abordării analitice și taxonomice și a sugerat structural o paradigmă a macroeconomiei politice, finalizată printr-o agregare în tabloul economic devenit celebru al lui Francois Quesnay, o primă schemă coerentă a funcționării sistemului economic, unde averea circula între clasa productivă (agricultori), clasa neproductivă (meșteșugari și comercianți) și clasa proprietarilor (nobile, cler și funcționari ai statului). Impactul politicului în economie a declarat o ordine naturală reglementată prin dreptul la proprietate, dreptul la libertate economică și dreptul la siguranță pentru cei care beneficiază de aceste libertăți. Aproape o jumătate de secol teoria economică a intrat sub influența unui pesimism reactiv sub dubla dominație a *școlii pozitive* care a îngroșat contururile unei realități economice, aflată concret sub impactul politicului și a *școlii normative*, dezvoltată ca o propunere explicită a unor politici economice, menite să modifice aceeași realitate existentă și exagerând adeseori intervenționismul economic cu orice preț. Teoria clasică economică a devenit matură odată cu fundamentarea fenomenului de creștere și va fi formulată practic prin gânditorii școlii iluminismului scoțian, David Hume și Adam Smith. Apariția cărții *The Wealth of Nations* a lui Adam Smith a încheiat un proces de maturizare al noii științe, în anul 1776, producția industrială fiind declarată esențială iar statul trebuind să se abțină să intervină în piață în teoria economică de tip clasic. Același Adam Smith a fost considerat părintele economiei moderne, prin accentele suprapuse pe politica economică și implicit prin puterea economică axată pe stimulente și mai puțin pe constrângeri și restricții, dar a exagerat importanța geoeconomiei care avea să înlocuiască practic în secolul XX chiar și geopolitica (Nye, 2010). Malthus și Ricardo, doi discipoli importanți ai lui Adam Smith, au descoperit, mai apoi, limitele creșterii în economie, primul de pe poziții demografice și cel de al doilea în domeniul veniturilor corelate cu subzistența populației. David Ricardo în *Principles of Political Economy and Taxation*, în 1817, a descoperit și apoi a supraevaluat necesitatea libertății depline a circulației și schimbului oricărui fel de proprietate ca factor al creșterii economice. Odată cu Malthus și cu convingerile sale devenite timp de aproape două secole proiecții malthusiene, economia a căpătat contururile unei științe sumbre sau triste.

Ulterior, Karl Marx, discipol al lui Ricardo, trăind prima criză majoră a capitalismului industrial în anii 1830, în care a dilatat importanța profitului, supralicitat

drept unicul motor al economiei capitaliste, cauză a crizelor periodice, pe termen lung transformate în recesiuni, metamorfozând economia de piață într-o *știință lugubră*, prin dilatarea semnificației și omniprezenței dezechilibrelor generatoare de dezastre. Predicțiile marxismului au proiectat la fel de artificial demersul economiei, dintr-o creație a profitului considerată distopică într-una utopică sau fără de profit, cu intruziuni axate pe adevăruri științifice relative, reproiectând sistemul economic real, considerat incapabil să supraviețuiască printr-o schimbare forțată a economiei de piață în economie comunistă, de o manieră exagerată cu accente pe politici economice destructive, inițiate practic nu în țările dezvoltate, ci în cele slab dezvoltate și tranzitându-le prin socialism înapoi la capitalism. Socialismul și economia socialistă au fost dezvoltate ca teorie și practică a *economiei politice* și *apoliticii economice*, delimitând o știință greșit orientată prin excesul lipsei de proprietate sau al proprietății absenteiste de pretutindeni și a tuturor, pentru a fi abandonate după 1990, de către tehnostuctura socialistă, care a acționat în funcție de o logică proprie, aceea a dorinței de reîmproprietărire (Săvoiu și Sulescu, 2011).

Curentul teoretic al marginalismului, denumit neoclasicism, a luat ființă la Viena, în anii 1870, fiind generat de *școala austriacă de economie* în jurul lui Carl Menger, autorul lucrării *Principles of Economics*, a continuat la *școala de la Lausanne*, avându-l ca mentor pe Leon Walras și a devenit celebru în *școala britanică* prin William Stanley Jevons autorul lucrării *The Theory of Political Economy*. Toate aceste școli și teorii amplifică importanța costului marginal, utilității marginale și echilibrului piețelor, ca rezultate ale analizei comportamentelor producătorilor și consumatorilor, în tentativa de a maximiza beneficiile și utilitatea, conferind în final un echilibru general. Marginalismul constituie momentul de recunoaștere al economiei ca disciplină științifică prin suportul elaborat pe criterii pedagogice al primului manual modern de economie, semnat de către Alfred Marshall, în 1890, intitulat *Principles of Economics*, dar și prima etapă a matematizării forțate a științei economice denumită și perioada *deductivismului matematic* în economie (Păun, 2011). Veblen a conturat o nouă exagerare teoretică, denumită *teoria instituționalismului economic*, îngroșând contururile și importanța tradițiilor, obiceiurilor și a rolului lor esențial în formarea comportamentului economic al consumatorului și întreprinzătorului.

După 1936, prin publicarea lucrării *Teoria generală a mâinii de lucru, a dobânzii și a banilor*, J.M. Keynes a influențat profund economia, atât în timpul celui de-al doilea război mondial cât și în primele decenii postbelice, *teoria keynesiană* astfel generată fiind o nouă tentativă de a explica apariția crizelor prin dinamica dezechilibrului decizional economisire – investiții, amplificat prin deciziile de economisire aparținând indivizilor și cele de investiție ale antreprenorilor, reunite cu așteptările favorabile sau pozitive și având drept rezultat creștere economică sau cu cele nefavorabile generând criza sau recesiunea. Implicarea statului în economie apare ca un postulat, guvernul putând împiedica o diminuare gravă a cererii prin creșterea propriilor cheltuieli. Încă o dată economia politică a funcționat deformând realitatea declarată anterior obiectiv științifică iar guvernele țărilor industriale au găsit justificări pentru intervenția statului prin creșterea cheltuielilor și a rolul sectorului public, teoria keynesiană devenind noua paradigmă a tuturor universităților din economiile de piață. Un număr tot mai mare de economiști moderni au încercat să combine ideile economice ale lui Marx și Keynes sau să identifice diferențe semnificative între opțiunea marxistă și perspectiva keynesiană asupra capitalismului și economiei de piață situându-se *pro și contra teoriei keynesiene*. Sesizând nuanța normativă, *școala monetaristă* sau *școala de la Chicago*, cu mentorul său Milton Friedman a criticat noua deformare a realității economice, fapt demonstrat prin criza din anii 1970, când politicile economice

keynesiene nu au mai funcționat ca remedii, în timp ce economia s-a confruntat simultan cu inflație și șomaj, ceea ce a schimbat ipotezele în raport cu noua teorie monetaristă. Exagerările au dus și conduc în continuare la amplificarea intervenției crosdisciplinare sau metodologice și chiar inter sau transdisciplinare în corpul economiei, prin etapa *descriptivismului mathematic*, în care abuzul de tip econometric de această dată (simultan și mathematic și statistic), naște inițial modelarea econometrică, considerate un fenomen necesar și coerent, care mai apoi conduce la fanatismul modelării, oferind soluții denaturate în raport cu realitatea, *“respectiv modelând indici și agregate care au foarte puțin legătură cu individul și acțiunea acestuia și descriu factorial o comunitate de indivizi care nu acționează niciodată agregati”* (Păun, 2011). Soluțiile au continuat să se multiplice permanent într-o economie tot mai mult aflată sub impactul politicului, teoria *neokeynesiană*, teoria *postkeynesiană*, teoria *neoclastică* etc. constituind alte nume pentru aceeași economie politică exacerbând alți și alți factori explicative descoperiți în conturul variabilei reziduale a modelării econometrice. Economia intră în etapa celui mai fragil raport cognitiv cu matematica pe parcursul unei etape a pluriconexiunilor sau multicorelaționării continue și amplifică odată cu dimensiunile modelării și iluzia că prin criteriile de minimizare și maximizare, prin regrete minime, prin nuanțări și optimizări ale sistemelor de ecuații iau naștere formule de echilibru generalizat în economie. Modelul econometric se poziționează deasupra realității economice și reușește chiar să disloce economia din temelii sale clasice teoretice, acelea de știință cu potențial de utilitate crescută (Săvoiu, 2012a; 2012b).

În secolul XXI, crizele financiare și monetare care au afectat țările lumii, de o manieră regională sau continentală, culminând cu criza globală a creditelor bancare din 2008, au devenit astfel consecințe inerente ale contagiunii și instabilității inerente în funcționarea piețelor de capital sau a piețelor financiare. Criza prelungită transformată în recesiune globală a estompat caracterul științific al economiei moderne și l-a expus precarității modelelor, noile realități fiind apte să demonstreze că nici școala monetaristă și nici oricare altă școală de teorie economică, aflată sau nu sub impact politic nu poate identifica practic, complet și corect complexitatea factorială a fenomenelor economice reale și nici nu poate estima evoluții viitoare credibile ca nivel de eroare acceptabilă din punct de vedere statistic. *„Nu întâmplător responsabilitatea și proprietatea privată sunt asociate cu economia, mai mult decât cu orice altceva... Economia a rămas preocupată și de nașterea unei anumite ordini sau stări de echilibru relativ între relațiile sau, mai simplu, între interacțiunile omenești. Mai grav pare astăzi că în cadrul unor activități economice nu știm ce nevoi satisfacem și nici din ce surse obținem lucrurile.”* (Hayek, 2002).

Ideea esențială, care se desprinde din această succintă contextualizare a evoluției științei economice este aceea a unui indeterminism proiectiv perpetuu, în situațiile critice ale țesutului tranzacțiilor economiei reale, unde este aproape imposibil să poată fi izolată complet o variabilă și, mai ales, atunci când intenția este aceea de a modela pentru a identifica, specifica și parametriza legi generale sau obiective. Teoria economică asemenea altor teorii științifice utile s-a lovit frecvent de limitări empirice generate de ipoteze contradictorii, considerate inițial validate, exemplul ipotezei pieței eficiente (EMH) aflate mereu în contrast cu ipoteza finanțelor comportamentale fiind revelator în acest sens.

Coexistă însă și unele limite specifice numai științei economice clasice sau moderne, implicit modelelor, metodelor și chiar teoriilor sale derivate din cunoașterea relativ imprecisă, din observarea, prelucrarea, analiza și validarea incompletă și din previziunea ori simularea cu un nivel mare de eroare a realităților delimitate prin fenomene și procese caracteristice. Aceste limitări sunt descrise în continuare și definesc practicantul

ori adeptul acestei științe, adeseori cu ironie, tânărul economist sau specialistul care poate găsi explicații cauzale sau factoriale validabile la oricare dintre *fenomenele anticipate*, mai ales *post factum* și foarte rar *ante factum* (Săvoiu, 2011; Săvoiu și Răducu, 2013):

a) economia nu poate stabili nici o lege complet obiectivă, cu sensul de lege nescrisă (agraphos nomos) similară prin claritate cu legea divină (kosmos) și implicit nici definitivă (ca și legile naturale ale fizicii), deoarece arbitrariul domină în piață și un nou factor neidentificabil, plasat în largul conținut al variabilei reziduale poate oricând să influențeze un anumit eveniment sau fenomen economic;

b) în economie este aproape imposibil să izolezi o variabilă (caeteris paribus) pentru a defini legi particulare sau generale prin validarea ipotezei referitoare la variabila izolată;

c) teoria economică este considerată când sumbră sau tristă (Thomas Carlyle) în raport cu convingerile malthusiene, o teorie care a introdus și promovat deficitul universal, când deprimentă sau lugubră prin omniprezența dezechilibrelor, crizelor și recesiunilor, când una dintre cele mai relative și incerte abordări științifice contemporane, prin lipsa ei de fiabilitate, analizată prin confruntare cu fizica sau biologia;

d) economia nu permite experimente comune altor științe, modelul economic conține prea multe variabile testabile, iar numărul lor se află în creștere continuă asociat complexității în creștere a fenomenelor, limitând atât calitatea predicțiilor, cât și caracterul explicativ veridic al realității modelate chiar și econometric cu ajutorul variabilei reziduale, celebrul epsilon (ϵ), care ascunde în micul său univers o infinitate de factori temporari și relativ compensați;

e) în tentativa de a abandona mlaștina variabilelor explicative ale fenomenelor sale atât de controversate, economia se lovește de un alt impediment, acela al simplificărilor excesive;

f) mult prea des invocatul interes propriu, motorul clasic al economiei lui Adam Smith, suport al individualismului ca sanctificare a individului, nu aduce cu sine optimizarea raționamentului economic general ci paradoxal amenință chiar supraviețuirea economiei;

g) teoria economică nu poate justifica practic, dar nici nu abandonează suprasimplificarea premizei raționalității lui *Homo Oeconomicus*;

h) conceptele, limbajul și metodologiile de investigație construite sau împrumutate de economie induc o raționalitate implicită, fie că se pornește din direcția așteptărilor raționale, fie din aceea contrară a alegerilor raționale;

i) modelul economic de investigare cu finalitate dorită de estimare sau prognozare a realității deține erori finale imprevizibile care nasc permanent discuții despre calitatea și robustețea sa științifică;

j) economia clasică și contemporană admit cu greu cooperarea cu alte științe de tipul celor *utile* (biologia) sau *superbe* (fizica) deși ele există în practică și dețin modele și teorii proprii inedite, original aplicate în interstii inter- și transdisciplinare (bioeconomia sau econofizica etc.);

k) ciclicitatea biologică nu poate fi acceptată coerent în economie fiind tardiv și incorect anticipată, profeția componentei oscilatorii, oferind pseudoprognoze în această știință, în locul unor adevăruri cu utilitate practică (economia se plasează permanent pe un traseu al praxisului ce nu reușește să atingă niciodată aletheia pe termen mediu sau lung);

l) timpul și spațiul economiei, deși conduc la conceptele de inflație și șomaj nu generează modelări riguroase și nu implică o abordare sistemică și, mai ales holistică specifică;

m) investigația structurală și analizele de concentrare și diversificare nu reușesc să acopere adecvat din punct de vedere al mutațiilor structurale fenomenele sau țesutul tranzacțiilor în economie etc.

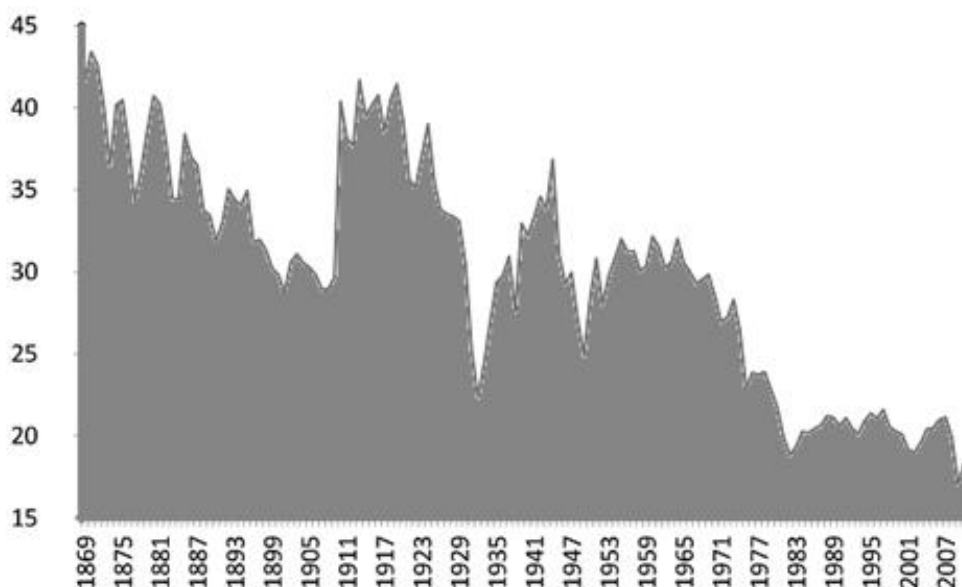
Chiar și noul mod de a gândi al acestei științe, cunoscut drept *noua economie*, caracterizat printr-o reacție teoretică la risipa enormă de resurse utilizate în scopuri militare sau de altă natură, amenințând existența vieții pe Pământ, prin mimetismul consumerist al noilor economii de piață, nu identifică soluții de facilitare și simplificare a procesului necesar al transformării economiei în știință utilă, ci reprezintă doar un curent care s-a desprins din câteva idei mai vechi, susținute de către economiștii formați la Cambridge, respectiv de J. Robinson, P. Sraffa, L. Pasinetti, împreună cu mulți alți economiști care au aderat la ideile acestora. Risipa și consumul excesiv sunt declarate principalele finalități nocive și generatoare de dezechilibre, aceste finalități pot conduce chiar la dispariția omului dacă nu se va renunța la abordarea caracteristică lor cât mai curând posibil. Pentru această renaștere a gândirii economice este nevoie de credință în supraviețuire, de discernământ și rigoare în utilizarea resurselor și, mai ales, de dispariția prin evoluție și maturizare a halucinantului antreprenor veblenian cu atitudine prădalnică în consum (Săvoiu și Sulescu, 2011).

3. Conținutul și principiile economiei mesonice

Conceptul de economie mesonică pe care îl propun autorii acestui articol, este axat, așa cum prefigurează și titlul dar și principiile constructive, tot pe un paradox, unul atribuit lui Titus Petronius, în conformitate cu care *moderația este necesară în toate lucrurile, inclusiv în moderare...* Economiștii, care pot deveni *deținătorii posibilității civilizației*, așa cum i-ar fi dorit și imaginat John Maynard Keynes, se pot plasa pe itinerariul complex al unei permanente căutări a *meson*-ului grec, rămânând mereu expuși paradoxismului sau paradoxurilor paraconsistente și impactului tuturor acestora în conturarea unei *economii mesonice*. Reperele economiei mesonice pot fi descrise sintetic printr-un set de principii de identificare a unor soluții urmărind asigurarea echilibrului între contrarii. Economia *mesonică* redobândește pentru economie în general un sens pitagoreic aparent uitat, dar fundamental, acela al *justei măsuri*, conform definiției de dicționar pentru *meson* (*mesotes*), noțiune esențială în cultura elenă, exprimată în greaca veche.

Un prim reper al economiei mesonice este fundamentat de principiul plasării permanente între antinomii, cu sensul lor simplificat, specific adeseori antonimelor în limbajul uzual, care delimitează paradoxul, unde a fi economic devine echivalent cu a gândi și acționa mesonic și înseamnă o permanentă situație între interes și dezinteres, rațional și irațional, avantaj și dezavantaj, utilitate și inutilitate, valoarea și nonvaloare, certitudine și incertitudine, stabilitate și instabilitate etc. Gândirea economică de tip mesonic lucrează în spiritul trăirii economice și astfel produsele ei reale devin valorizare și devalorizare, echilibru și dezechilibru, cerere și ofertă, import și export, inflație și deflație, excedent și deficit, profit și nonprofit etc. iar acțiunea mesonică reia ciclic, revalorizează și redevalorizează, reechilibrează și rezechilibrează, rentabilizează și derentabilizează etc. Obiectul reflecției economice de tip mesonic este raportul inițial spiritual și teoretic, iar la final științific și aplicat, între stări limită, concepții limită, realități limită. În fapt nu postularea existenței acelor elemente esențial diferite, specifice paradoxismului, ci *justa măsură* între ele se transformă în *“esse”* și *“cogitare”*, un mod caracteristic de a *“fi”* și a *“cugeți”* economic, de o manieră specific mesonică.

Un exemplu caracteristic al acestei noi modalități de a raționa economic este relevat și confirmat de evoluția reală a profitului în plan mondial, în ultimul secol și jumătate, unde, căutarea căii regale sau de mijloc, sub presiunile limitative de tip maximal ale interesului antreprenorial și de tip minimal ale supraviețuirii și creșterii afacerilor, conferă un trend oscilant, dar vizibil descrescător al valorii medii a ratei mondiale a profitului în expresie procentuală, de la un nivel de 40-45% la unul de 18 - 22% (Figura nr.1).

Figura nr. 1: Valoarea medie a ratei mondiale a profitului în ultimul secol și jumătate (%)

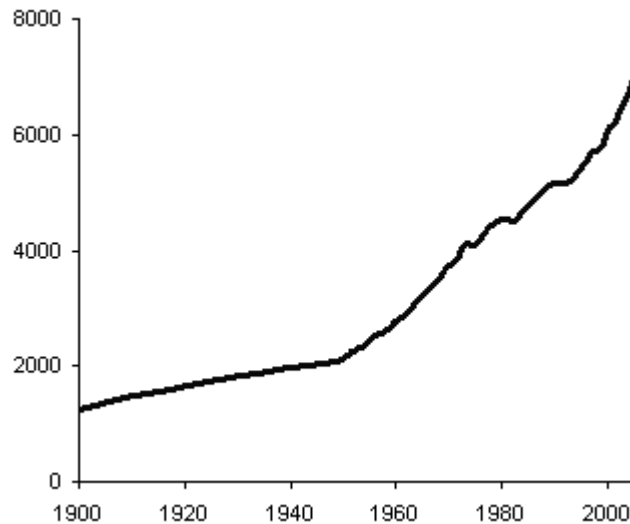
Notă: SUA, Germania, Olanda, Japonia, Anglia și Suedia sunt considerate împreună ca generatoare ale tendinței generale a ratei profitului în plan mondial.

Sursa: preluat după Maito (2014, p. 12)

În același timp conform unei evaluări mondiale realizate pe baza datelor disponibile și a soluțiilor de asigurare a comparabilității lor temporale și spațiale, pentru perioada 1900-2006, evoluția PIB-ului per locuitor descrie o dinamică reală ascendentă comparabilă cu un multiplicator care atinge o valoare destul de ridicată de circa 6/1 (Figura nr. 2)

Sincronismul descrie un al reper la fel de important, care se transformă în principiul multiplelor interferențe sincrone și compensate, generatoare de ciclicități cu trend de moderare a factorilor cu impact negativ, caracteristice economiei mesonice. În același timp se petrec mai multe evenimente, fapte, acțiuni, fenomene sau procese economice, compensându-se reciproc și relativ prin acțiuni opuse. Asemănătoare sau contrare, direct sau indirect asociate sau corelate, întâmplătoare sau necesare, toate evenimentele se transformă, prin intermediul epagogei economice sau inducției aristotelice în sensuri, conexiuni, regularități și, în final, în legi economice, evenimente care se reiau pulsatoriu sau ciclic cu intensități compensate și cu evoluții mai moderate ale factorilor cu

impact negativ de la un interval de timp la altul, specifice complexității pulsației sau duratei ciclului în mai toate procesele care nasc bucle de adaptare biologică și, implicit, bucle de învățare sociologică. În cadrul economiei mesonice, teoriile clasice devin sincrone cu lumea ideilor economice contemporane prin dialectica platoniciană, fiind împreună prezente în demersul cunoașterii de la teză la antiteză, pentru a sfârși implacabil în sinteză, de la ascendent spre descendent pentru a se finaliza prin moderație și compensare.

Figura nr. 2: Produsul intern brut real, la nivel mondial și per locuitor, în perioada 1900- 2006 (în dolari)

Sursa: Maddison, 2008

Depășirea realității sensibile și intrarea în *sincronism*, a unor factori și, în același timp, de către unii dintre factorii cu acțiuni semnificative dar contrare sau compensate relativ se nasc prin sinteză și coexistență a evoluțiilor și principiilor (asemenea coexistenței teoretice dar și practice a principiului mâinii invizibile al lui Adam Smith, și a principiului generat contextual de acțiunea splendidelor concepte vebleniene ale proprietății absenteiste și scopurilor prădalnice ale antreprenorului sălbatic).

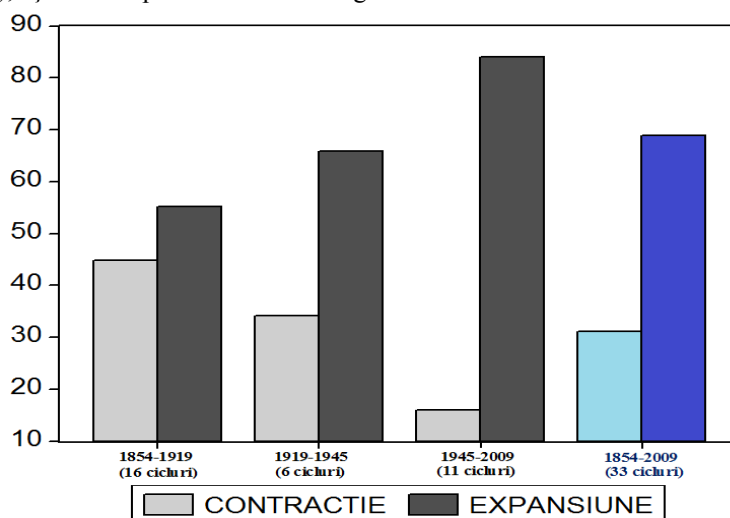
Principiul multiplelor interferențe sincrone și compensate relativ, generatoare de ciclicități cu trend de moderare a acțiunii factorilor negativi este acela care plasează investigația economiei mesonice în deplină și obiectivă contracție temporală a erorilor, într-o redimensionare continuă a ciclului și a dinamicii macroeconomice, așa cum rezultă și din moderarea axată pe diminuarea calitativă a contracției compensate în paralel cu dilatarea expansiunii, specifice ciclului economiei SUA devenită aici studiu de caz (Tabel nr.1).

Tabel nr. 1: Valori medii ale duratei fazelor de contracție (criză și recesiune) și expansiune (avânt economic și boom) în ultimul secol și jumătate în economia SUA (în luni) și ale ponderii acestora (în %)

	Durata medie în luni		Durata medie a ciclului economic	Ponderea medie în procente	
	Contracție	Expansiune		Contracție	Expansiune
1854-1919 (16 cicluri)	21.6	26.6	48.2	44.8	55.2
1919-1945 (6 cicluri)	18.2	35.0	53.2	34.2	65.8
1945-2009 (11 cicluri)	11.1	58.4	69.5	16.0	84.0
1854-2009 (33 cicluri)	17.5	38.7	56.2	31.1	68.9

Sursa: National Bureau of Economic Research (NBER), 2010

Analiza seculară a economiei mesonice, pornind de la exemplul concret al economiei americane pe durata unui secol și jumătate și cu suportul unor date comparabile, identifică un foarfece al tendințelor structurate natural și contradictoriu, prin creșterea relativă a *expansiunii economice* de la 55,2% la 84,0 %, pe fondul unei diminuări mult mai rapide și mai severe a ponderii *contracției economice* de la 44,8% la 16,0 % cu o finalitate relativ așteptată și ea, aceea a unei majorări de tip continuu a duratei *ciclului economic general* de la 48,2 luni în prima jumătate de veac, mai întâi la 53,2 luni, în cea de-a doua jumătate, pentru a ajunge la finalul analizei la 69,5 luni în cea de-a treia jumătate (perioadele de analiză fiind structurate de o manieră coincidentă în cea mai mare măsură și deloc întâmplătoare cu durata ciclurilor Kondratiev în timeline-ul general al istoriei economiei), așa cum se poate observa din figura nr. 3:

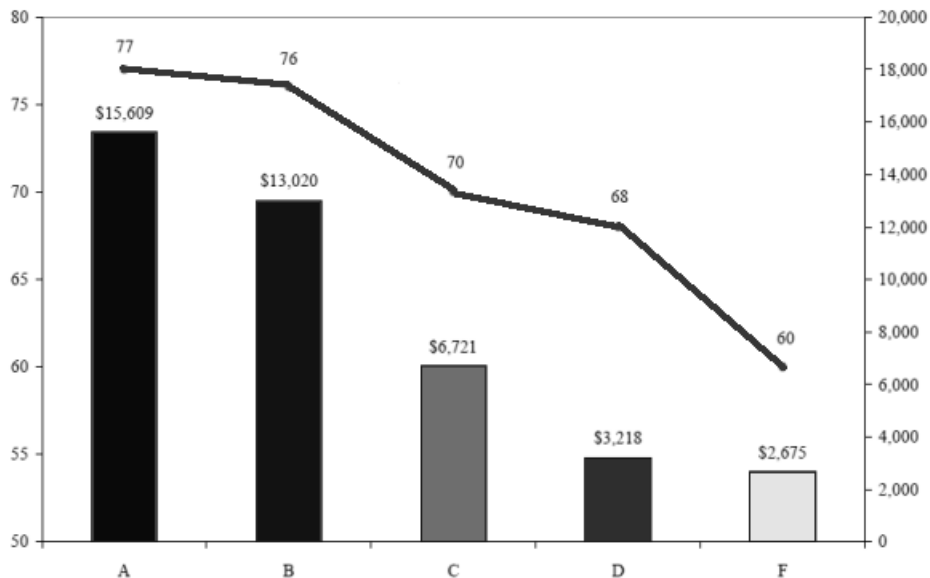

Figura nr. 3: Trenduri structurale compensate în ciclicitatea economie SUA, în ultimul secol și jumătate (%)

Sursa: National Bureau of Economic Research, 2010; Săvoiu, 2009; Săvoiu și Manea, 2014

Un alt reper al cunoașterii sale specifice este dat de incapacitatea economiei mesonice de a fi definitivă, imuabilă, de a se constitui într-un sistem de legi dogmatice sau eternizate, tânărul economist fiind de această dată plasat într-un proces interogativ de tip continuu, el întrebă pe alții și se întrebă, înfățișează, formulează și reformulează, dar nu incinerează, apelând la logica vizibilității fenomenologice prin intermediul ciclului investigativ în cercetarea economică, aplicând constatarea sau adevărul sociologic demonstrat, că atunci când pui o întrebare, luminezi lucrurile (Noica, 1996), pornind chiar de la capacitatea paradoxismului de a lumina realitățile printr-un contrast peren.

Principiul alternanței succesive a ciclurilor interogative și investigative axate pe paradoxism reprezintă o caracteristică a analizelor și cercetărilor în economia de tip mesonic. Astfel, la sfârșitul mileniului al doilea, așa cum se poate observa din figura nr. 4, un multiplicator de venituri de aproximativ 6/1 aducea cu sine o creștere a speranței medii de viață de circa 18 ani, bunăstarea economică traducând prelungirea vieții cu durata unui majorat, la contrastul maxim sau în amplitudinea maximă a claselor standard de venituri (Gwartney și Lawson, 1997).

Figura nr. 4: Corelația grafică între cele cinci clase standard de venituri și speranța de viață aferentă acestora

Notă: speranța de viață în ani apare pe scala din stânga, redată printr-o cronogramă și PIB-ul per locuitor în \$ pe aceea din dreapta, fiind transpus în diagramă prin coloane
Sursa: Gwartney și Lawson, 1997; Population Reference Bureau, 1999

În același timp veniturile polarizate la limitele lor sunt de mult timp generatoare ale unui fenomen de inegalitate consistentă, generând costuri macroeconomice ale aplatisării acestui fenomen, adică o netezire necesară a inegalității ca factor de perturbare a deciziilor și tendințelor în cadrul oricărei economii (Ostrý et al., 2014). O investigație științifică desprinsă din interogația legată de impactul negativ al fenomenului inegalității, devenit deja unul izbitor de clar (Wade, 2014), subliniază și comensurează econometric, prin modelare tendențială, că țările cu un ecart mai mare al inegalității au tendința de a experimenta o creștere mai mică economică și mai volatilă, în deplin contrast cu țările cu

un nivel mai mic al inegalității, care au tendința de a experimenta o creștere mai mare și mai puțin volatilă, în condiții în care ceilalți factori reziduali se mențin în cote acceptabile. Încă o dată se poate remarca evoluția fenomenelor economice esențial paradoxală sau în spiritul mesonic al unei noi economii necesare și utile.

Teoria rezultată din analiza coeziunii sau a inegalității cu impact în polarizarea excesivă a ieșit din sfera economiei clasice și moderne și tinde să aparțină tot mai clar economiei mesonice ceea ce impune fie și doar interogativ un compromis între redistribuire și creștere (Piketty, 2014), cu toate că marea majoritate a economiștilor contemporani (Wade, 2014) o consideră mai degrabă o problemă legată de științele politice și chiar una inoportună economic. În acest sens o veritabilă teorie a *câmpului unificat al inegalităților* este enunțată și apoi asimilată tentativei nereușite a lui Albert Einstein, respectiv teoriei *câmpului unificat*, prin care fizicianul de geniu a încercat să reunească teoria *relativității generale* (comparabilă în economie cu distribuția veniturilor între capital și muncă) cu teoria *mecanicii cuantice* sau *fizicii cuantice* (asimilabilă distribuției bogăției și veniturilor între indivizi).

Prin mecanisme și instrumente specifice știința economică emite ipoteze, predicții, le argumentează dar grație “praxisului” le poate valida sau invalida. *Praxis-ul* sau acțiunea efectivă oferă un alt reper care conferă la rândul lui o garanție majorată viabilității conceptului de *economie mesonică*, implicat o valabilitate reală ipotezelor sale și chiar o mai mare credibilitate predicțiilor. Acest principiu poate fi exprimat teoretic printr-o abordarea *sistemică și holistică*, specifică *economiei mesonice*, situând-o treptat, dar sigur, în rândul celorlalte științe sau sisteme de adevăruri și afirmații asupra realității integrative, alături de științe și împreună cu care se pot concepe modele inter-, trans- și multidisciplinare (de la biologie, la fizică, de la sociologie la sociofizică, de la econometrie financiară la științele complexității etc.).

Modelele de investigație ale economiei mesonice dețin sintetic câteva caracteristici fundamentale, care relevă și ele justa măsură (Săvoiu, 2001):

- *memorarea originarului în model* sau obligativitatea de a se păstra permanent vie natura fenomenului primar în gândirea modelului,;
- *tridimensionalitatea interogativă și investigativă* a modelului într-un univers descris prin timp, spațiu și structuri aflate mereu în schimbare;
- *veridicitatea prin discernământ* metodologic și instrumental;
- *delimitarea accentuat descriptivă a limitelor modelării, simultan statică și dinamică* anterior construcției sale;
- *valorificarea unei matrici comune*, acceptând integrarea gândirii caracteristice oricărei alte științe experimentale și logice în punerea în practică a modelelor;
- *asocierea și înlănțuirea circulară a factorilor explicativi*, pentru a ajuta modelul specific să pătrundă în camera obscură a fenomenelor economice (Maurice Kendall);
- *primordialitatea informațiilor și energiei informaționale* (Octav Onicescu);
- *conjugarea formală, predicția și simularea profundă*, cu scopul de a evita exagerările, asemeni unei *ars conjectandi*, în sens bernoullian cu semnificația de a elabora și valorifica scenarii și combinații posibile;
- *nuanțarea axată pe soluții optime și scenarizate probabilistic și progresiv* în condiții de incertitudine și risc;
- *predilecția pentru crosdisciplinaritate sau aplicarea creativă de noi metode* din corpurile altor științe în înțelegerea, aprofundarea și prognoza fenomenelor economice etc.

Un model econometric al economiei clasice sau moderne chiar și incipient multidiscplinar prin implicarea demografiei nu poate decât fracționa realitatea economică în lipsa unei arhitecturi sistemice și holistice. Astfel modelarea partiționată sau mai corect dezmembrată în evantaie de modele ale efectelor stimulentele financiare asupra fertilității, în funcție de vârstă și educație, precum și de familie, împreună cu rangul și sexul noului născut în contextul configurației preexistente a copiilor (băiat-băiat, băiat-fată, fată-fată) generează ambiguități semnificative, și concluzii diferențiate dificil de tradus în decizii, respectiv creșterea fertilității stimulate financiar devenind mai pronunțată pentru al treilea copil și aproape dublă în raport cu primii doi copii (Laroque și Salanié, 2014). Se poate ușor constata din acest exemplu că din dorința de adecvare maximală a modelului la realitatea economică de tip complex, modelarea econometrică multiplică în oglinzi aparent infinite produsele sale, creând chiar variabile de destrămarea a unui model sistemic sau holistic, într-un efort al cunoașterii analitice și taxonomice care îndepărtează economia de identificarea unor soluții emergente cu caracter evident sistemic, dar și holistice. Cauza devine astfel și ea una multiplă, reunind actuala incapacitate a modelului econometric de a deveni *sistemic și holistic* în același timp, cu aversitatea economiei clasice și moderne față de cooperarea cu alte științe care și-au dovedit utilitatea lor ca științe modelatoare, dar și cu capacitatea redusă și spiritual de parteneriat nedezvoltat suficient pentru a colabora inter-, trans-, și multidiscplinar în cazul tânărului economist contemporan.

Pentru o economie *mesonică*, apelul la *modelul inter-, trans- și multidiscplinar* (cu un profil cât mai aproape de cel *sistemic și holistic*) rămâne o cerință de adecvare la *realitatea complexă* prin intermediul unui instrument de cunoaștere mai aprofundată, având în vedere cerința de structurare internă a sistemului și apetitul constant pentru variația holistică și rezonanța sistemică a acesteia. Abordarea sistemică este unificatoare (sintetizează interacțiunile în variabile tot mai complexe), modelatoare (în scopuri preponderent decizionale, dar și simulatorii sau estimatorii), mult mai aproape de exhaustiv în evaluarea efectelor și cu o percepție globală mult mai avansată (modificând grupuri de variabile simultan, integrând timpul și anumite procese compensatorii, asigurând validare prin dezagregare și analiza în raport direct cu realitatea), amplifică multidiscplinaritatea complexă în cunoașterea economiei mesonice și relevă cu ușurință proprietăți emergente, neregășibile în nici una dintre componentele acesteia (analiza per subsistem a sistemului conduce, la pierderea proprietăților emergente, care țin de suma părților în sens aristotelian sau de organizarea sistemului economic în sine). Deschiderea, interactivitatea și neliniaritatea sunt considerate caracteristicile de bază ale sistemelor complexe și noua realitate economică abundă în astfel de trăsături în marea majoritate a fenomenelor și proceselor sale. Modelul sistemic este cel mai acomodat cu evoluția teoriilor în economia clasică și în economia modernă. Aplicarea în practică a unor noi teorii în economie constituie expresii ale circularității între teorii și realitate economică (generând împreună un sistem teorie – realitate economică, niciodată analizat în profunzime), care însă nu au simplificat previziunea și nici nu i-au mărit precizia, în absența holismului și inter-, trans- și multidiscplinarității (Săvoiu, 2011). Modelul holistic poate fi adus aici în discuție prin exemplificarea acestuia în varianta referitoare la asigurarea stării de sănătate a realității economice. Holismul ca abordare exhaustivă se remarcă prin concentrarea excesivă asupra ansamblului în orice dezechilibru aparent minor și parțial, redefinind o viziune unificatoare asupra tuturor componentelor aflate în interacțiune. De la modelul sanitar al abordării holistice se inspiră substanțial și economia mesonică, practica medicală holistică fiind aceea care susține că toate aspectele legate de nevoile oamenilor, psihologice, fizice și sociale ar trebui să fie luate în considerare și *abordate ca un întreg*. O economie bolnavă (aflată în

criză sau recesiune) este considerată rezultatul permanent al unui dezechilibru atât fizic (cantitativ de tip resurse, fluxuri, solduri etc.), cât și emoțional (atitudini, așteptări, comportamente individuale agregate sau nu), atât spiritual (matrice cultural-tradițională) cât și de mediu (de la integritate, prin poluare spre autodistrugere), ca urmare, modelarea inter-, trans- și multidisciplinară devine astfel vizibil necesară, completând abordarea sistemică și, mai ales, holistică etc.

Un exemplu al unui grad îmbunătățit de acoperire fenomenologică și factorială specific unei economii mesonice în context contemporan este relevat de abordarea crizei și chiar a recesiunii, ca stare de criză prelungită pe termen mediu. Criza este un concept care deține o mulțime de semnificații: a) *în teoria economică* se caracterizează prin stagnarea și perturbarea vieții economice; b) *în teoria comunicării* se suprapune cu ideea de eveniment, dezvăluire, acuzație sau set de probleme interne și externe care amenință integritatea, reputația sau existența unei organizații sau unui individ, c) *istoric* coincide cu un dezechilibru ce apare între elementele componente ale unei societăți, cauzat de dinamică socială, de creșterea puterii militare a unui stat, de accentuarea tehnologizării; d) *sociologic* descrie o inechitate socială, scăderea motivației și inițiativei, revoltă împotriva autorităților, declinul moștenirii familiale, comunitare, civice și religioase; e) *în științele politice* este sinonimă cu un eșec al conducerii politice, ne guvernabilitate, inconsistență și incoerență a sistemului politic, incapacitate a partidelor politice de a rezolva conflictele sociale; f) *în teoria organizațională* identifică o situație neașteptată, care pune în discuție responsabilitatea organizației în fața publicului și care îi amenință capacitatea de a continua în mod normal activitatea etc. Cel mai mare grad de acoperire al crizei ca fenomen economic îl deține evident o modelare inter-, trans- și multidisciplinară, simultan sistemică și holistică așa cum a demonstrat și ultima criză globală transformată în recesiune financiară mondială.

Concluzii

Paradoxismul destramă și în economie mitul legii sau teoriei cu aplicabilitate generalizată, dezmente bunăstarea generală ca efect al bunăstării individuale și distruge semnificația exceselor, evidențiază dileme ale translației temporale în economie, unele adevăruri valabile pe termen scurt pierzându-și valabilitatea pe termen scurt și reciproc, identifică și grupează inadvertențe decizionale și anormalități electiv manifestate în selecția alternativelor economice etc. Paradoxismul complex al diminuării cotei de profit în paralel cu creșterea semnificativă a veniturilor și pe fondul inegalităților și polarizărilor accentuate și contradictorii în raport cu dezvoltarea economică, într-un climat de disoluție sau destrămare continuă a modelelor econometrice clasice și moderne, care coboară tot mai mult la nivel de specie și subspecie fenomenologică, în spațiul economiei reale, taxonomia nemaiputând nici ea ține pasul cu fărâmițarea modernă sau multiplicarea în oglindă a acelorași modele.

Economia, atât cea clasică, dar în aceeași măsură și cea modernă s-au confruntat și continuă să se confrunte cu un paradox al lipsei de popularitate, mai ales în fața crizei economice, tensiunea dintre cererea în creștere de cărți de economie în contrast cu părerea aproape generală că economia nu poate să prevadă dezechilibrele, prevenind crizele și nici nu poate explica partea ascunsă și eșecul temporar și aparent al economiei unei țări, regiuni, continent sau chiar la nivel mondial (Coyle, 2014). Economia clasică și modernă supraviețuiesc tot mai greu ca științe utile, fiind expuse lipsei de încredere a beneficiarilor prognozelor sale și fără a identifica și contura tendințe certe de modelare sistemică și

holistică adecvate. În acest context, realitatea și cerințele sale evidente conduc inerent la o dezvoltare necesară și accelerată a unei *economii mesonice*, cu aportul implicit al inter-, trans- și multidisciplinarității. În timp ce economia clasică și contemporană devin tot mai nepopulare din cauza crizelor și recesiunilor, apetitul pentru teoria economică pare totuși să crească în ultimii ani confirmând aplicabilitatea paradoxismului și în evaluările existențiale ale acestei științe.

Viitorul economiei aparține în opinia autorilor unei alternative de dezvoltare mesonice, care ar trebui să se afle sub influența unei multidisciplinarități complexe emergente către inter- și transdisciplinaritate în context sistemic și holistic. Pentru a încheia de o manieră paradoxistă, se poate afirma că paradoxul excepției nu va putea funcționa însă într-un sistem economic de tip mesonic, care nu tinde către maximizarea reduționistă sau excesul lipsei de reguli. *Într-o economie expusă paradoxului excepției, transformată practic într-o economie liberă de reguli, ar trebui să existe cel puțin o regulă, o ultimă regulă împotriva tuturor regulilor, ceea ce ar anula justa măsură și odată cu aceasta și esența conceptuală a teoriei economiei mesonice.*

Bibliografie

- Brynjolfsson, E. and Hitt, L., 1998. *Beyond the Productivity Paradox: Computers are the Catalyst for Bigger Changes* [on-line] Available at: <<http://ebusiness.mit.edu/erik/bpp.pdf>> [Accessed 22 October 2014].
- Cantini, A., 2014. *Paradoxes and Contemporary Logic* [on-line] Available at: <<http://plato.stanford.edu/archives/fall2014/entries/paradoxes-contemporary-logic/>> [Accessed 10 October 2014].
- Coyle, D., 2012. The paradox of popularity in economics. *Journal of Economic Methodology*, 19(3), pp. 187-193.
- Easterlin, R. A., 1974. Does Economic Growth Improve the Human Lot? Some Empirical Evidence. In: P.A. David and M.W. Reder, eds. 2014. *Nations and Households in Economic Growth: Essays in Honor of Moses Abramovitz*. New York: Academic Press, pp. 89-125.
- Easterlin, R.A., McVey, L. A., Switek, M., Sawangfa, O. and Zweig, J. S. 2010. The happiness-income paradox revisited. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 107 (52), pp. 224-263.
- Eggertsson, G. B. and Krugman, P., 2011. *Debt, Deleveraging, and the Liquidity Trap: A Fisher-Minsky-Koo Approach. version: 2/14/2011* [online] Available at: <http://www.frbsf.org/economic-research/files/PKGE_Feb14.pdf> [Accessed 22 October 2014].
- Guilford, J. P., 1972. Intellect and the gifted. *Gifted Child Quarterly*, 16 (1), pp. 175-184
- Guilford, J. P., 1975. Varieties of creative giftedness, their measurement and development. *Gifted Child Quarterly*, 19(2), pp. 107 -121.
- Gwartney, J.D. and Lawson, R.L., 1997. *Economic Freedom of the World: 1997 Annual Report*. Vancouver: Fraser Institute.
- Hayek, F. von, 1966. *Monetary Theory and the Trade Cycle*. New York: Augustus Kelly.
- Hayek, F. von., 2002. *Infatuarea fatală. Erorile socialismului*. București: Ed. ANTET.

- Huggett, N., 2010. *Zeno's Paradoxes* [on-line] Available at: <<http://plato.stanford.edu/entries/paradox-zeno/#GraMil>> [Accessed 11 October 2014].
- Iorga-Simăn, I. and Săvoiu, G., 2012. *The limits of contemporary economic realism and some modern solutions of multidisciplinary sciences*. In: Simbotin, D.G. and Gherasim, O., *the International Conference The limits of Knowledge Society*. Iasi, Romania, 6-9 October 2010. Iasi: Editura Institutul European.
- Jensen, R. and Miller, N., 2007. *Giffen Behaviour: Theory and Evidence*. NBER Working Paper No. 13243 [online] Available at: <<http://www.nber.org/papers/w13243>> [Accessed 28 October 2014].
- Keynes, J.M., 1936. *The General Theory of Employment, Interest and Money*. London: Palgrave Macmillan.
- Khaldun, I., 1967. *The Muqaddimah: An introductory to History*. Princeton: Princeton University Press.
- Komlos, J., 2015. America can be a full-employment economy once again, *PBS Newshour*, [online] Available at: <<http://www.pbs.org/newshour/making-sense/america-can-be-a-full-employment-economy-once-again/>> [Accessed 5 March 2015].
- Laroque, G. and Salanié, B., 2014. Identifying the Response of Fertility to Financial Incentives. *Journal of Applied Econometrics*, 29(2), pp. 314–332.
- Levinson, J.C. and Horowitz, S., 2010. *Guerrilla Marketing Goes Green: Winning Strategies to Improve Your Profits and Your Planet*. Boston: Wiley.
- Lynn, K.T., 1997. *The Paradox of Plenty*. Berkeley: University of California Press.
- Maddison, A., 2008. *The World Economy: a millennial perspective*. [online] Available at: <<http://www.theworldeconomy.org/>> [Accessed 17 September 2014].
- Maito, E.E., 2014. *The historical transience of capital. The downward trend in the rate of profit since XIX century* [online] Available at: <<https://thenextrecession.files.wordpress.com/2014/04/maito-esteban-the-historical-transience-of-capital-the-downward-tren-in-the-rate-of-profit-since-xix-century.pdf>> [Accessed 25 October 2014].
- Marshall, A., 1895. *Principles of Economics*. 3rd edition. London: Macmillan.
- Miller, D., 1990. *The Icarus Paradox*. New York: Harper Business.
- Nash, R.T. and Gramm, W.P., 1969. A Neglected Early Statement the Paradox of Thrift. *History of Political Economy*, 1(2), pp. 395–400.
- National Bureau of Economic Research (NBER), 2010. *US Business Cycle Expansions and Contractions* [on-line] Available at: <<http://www.nber.org/cycles.html>> [Accessed 10 September 2014]
- Noica, C., 1996. *Sentimentul românesc al ființei*. București: Editura Humanitas.
- Nye, J.S., 2010. *The Future of Power*. New York: Palgrave MacMillan.
- Ostry, J.D., Berg A. and Tsangarides, C.G., 2014. *Redistribution, inequality, and growth, IMF Staff Discussion Note, SDN/14/02*. Washington DC: International Monetary Fund.
- Panchamukhi, V.R., 2000. Five recent paradoxes and anomalies of economics. *Asia Pac. Dev. J.*, 7(2), pp.1-31.
- Păun, C., 2011. *Abuzarea economiei de către matematică*. [online] Available at: <<http://mises.ro/blog/?pg=17>> [Accessed 29 October 2014].

- Penrose, R., 1989. *The Emperor's New Mind, Concerning computers, Minds, and the Law of Physics*. Oxford, New York: Oxford University Press.
- Piketty, T., 2014. *Capital in the Twenty-First Century*. Cambridge: Harvard University Press.
- Population Reference Bureau, 1999. *World Population Data Sheet* [online] Available at: <<http://www.prb.org/>> [Accessed 3 August 2014].
- Quine, W.V.O., 1976. *The Ways of Paradox*. s.l: Harvard University Press.
- Reza, M., 2010. *Reserve Accumulation and International Monetary Stability*. [online] Available at: <<http://www.imf.org/external/np/pp/eng/2010/041310.pdf>> [Accessed 20 Septemeber 2014].
- Rothbard, M., 2006. *Economic Thought Before Adam Smith: An Austrian Perspective of the History of Economic Thought*. Auburn Alabama: Ludwig Mises Institute.
- Săvoiu, G., 2001. *Universul indicilor și indicii interpret*. Pitesti: Editura Independența Economică.
- Săvoiu, G., 2009. Could be the International Financial Crisis a Sinonim to a Profound Recession of Romanian Economy? A Theory of "Weak" Statistical Signals. *The Romanian Economic Journal*, 31(1), pp. 99-115.
- Săvoiu, G., 2011. Risks and uncertainties in economic theory and the need for a new multidisciplinary economic theory. In: Talabă, I., Doncean, M., Păduraru, T. and Haller, A.P., *Progrese in teoria deciziilor economice in condiții de risc și incertitudine*,. Iași: Tehnopress Publishers.
- Săvoiu, G., 2012a. The method, theory and the model in the dynamics of the thinking of modern sciences. In: Simbotin, D.G. and Gherasim, O., *The International Conference The limits of Knowledge Society. Epistemology and Philosophy of Science & Economy*, Iasi, Romania, 6-9 October 2010. Iasi: Editura Institutul European.
- Săvoiu, G. ed., 2012b. *Econophysics: Background and Applications in Economics, Finance, and Sociophysics*. London: Academic Press Elsevier.
- Săvoiu, G., 2013. Honesty Advantages and some of the Paradoxes of German Economy Versus Risks and Abnormalities in Romania Evolution. In: Păduraru, T., Talabă, I., Tacu, G. and Alecu, C.I., *Progrese in teoria deciziilor economice in condiții de risc și incertitudine*,. 19 October 2013. Iași: Tehnopress Publishers.
- Săvoiu, G. and Manea, C., 2014. Kondratiev type cyclicity of the Romanian economy, grounded in three key statistical indicators: GDP, CPI or CLI and debt. *Romanian Statistical Review*, 62(1), pp. 3-22.
- Săvoiu, G. and Răducu, I.V., 2013. Risks of the classical economics and the econo-science's multi-, trans- and interdisciplinary solution. In: Talabă, I, Păduraru, T., Alecu, C.I. and Tacu, G., *Progrese in teoria deciziilor economice in condiții de risc și incertitudine*. 19 October 2013. Iași: Tehnopress Publishers, pp. 32-39.
- Săvoiu, G. and Sulescu, D., 2011. Noua economie și impactul tendințelor internaționale în demografie și religie. In: Talabă, I., Simirad, C., Ciprian, A., Păduraru T., *The International Conference „The Role of Euroregions in Sustainable Development in the Context of World Crisis: Siret-Prut-Nistru Euroregion”*. Iasi, Romania, 20-21 June 2011, Iași: Tehnopress Publishers.

- Schneider, L., 1987. *Paradox and society: Work of Bernard Mandeville*. London: Transaction Publishers.
- Smarandache, F., 1983. *Le sens du Non-Sens. Pentru o nouă mișcare literară: paradoxismul, în Sensul Nonsensului*. Fes: Ed. Artistiques.
- Smarandache, F., 2012. *Antologia Paradoxismului Internațional/Seventh International Anthology on Paradoxism – 2012*. Ohio: The Educational Publisher Inc..
- Smarandache, F., 2013. *Eighth International Anthology on Paradoxism*. Oradea: Editura Duran's.
- Smarandache, F. and Dezert, J., 2007. An introduction to DS_m Theory of Plausible, Paradoxist, Uncertain, and Imprecise Reasoning for Information Fusion [J]. *Octagon Mathematical Magazine*, 15(2), pp. 681-722.
- Solow, R., 1987. We'd better watch out. *New York Times Book Review*, p. 36.
- Triffin, R., 1960. *Gold and the Dollar Crisis: The Future of Convertibility* London: Oxford University Press.
- Wade, R.H., 2014. The Piketty phenomenon and the future of inequality. *Real-world Economics Review*, 69 (Special issue on Piketty's Capital), pp. 2-17.